

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor zes maanden: 35 Centiemen

REDACTIE EN ADMINISTRATIE

GARENPLAATS, GENT.

Ongeteekende brieven worden niet opgenomen

AANKONDIGINGEN:

Prijs volgens Tarief, voorop betaalbaar

Broeders van den Buiten, komt op 2^e Mei naar Gent, om met ons 't Wereldsch Arbeidsfeest te viaren

Politiek & Mengelingen

DE Herstemming van Zondag 11 April

Ons eerste woord is een woord van dank aan onze vrienden van den buiten voor hunne opkomst en hunne stemming van den 11 April. Hebben wij in sommige buitenkantons eenige stemmen minder, dan komt zulks om dat velen onzer kiezers reeds uitgeweken waren om naar Frankrijk hun kroetje te gaan verdienen.

In andere kantons is ons stemmental aanzienlijk vermeerderd, zoodat wij op 11 April over 't algemeen meer stemmen bekomen, dan den 28 Maart, namelijk 2501 tegen 2418 veertien dagen vroeger.

Nogmaals, hartelijk dank daarvoor aan onze broeders van den buiten, die ons getrouw bleven, trots den laster en de dwangmiddelen die tegen ons werden gebezigd.

Den 28 Maart hadden wij 321 stemmen te kort om te overwinnen.

Den 11 April hadden wij eene minderheid van 500 stemmen.

Dit minder stemmental is uwe schuld niet, vrienden; het is de stad die ons 174 stemmen min heeft gegeven en 158 meer aan de anti-socialisten.

Waaraan is dit toe te schrijven? Ziehier wat Vooruit daaromtrent zegde:

Het groot overheerschend en in 't oogspringend feit is dat de liberalen zich in massa onthouden hebben en van diegenen die kwamen stemmen kozen er geen twee dozijnen voor ons.

Hunne haat tegen de socialistischen is dus grooter dan hunne afkeer voor 't verleden.

Wij hadden beter gehoopt en zijn in onze verwachtingen bedrogen.

Zeker hebben de groote liberalen reeds meer dan eens het voorbeeld gegeven aan de kleinen, als te Gentbrugge, te Ledeborg, te Brussel, te Thuin en elders, waar zij voor de papen en tegen de socialistischen stemden.

In dergelijk geval kan men verstaan dat de coffre-fort hooger staat dan de opinie van gewetensvrijheid en verdraagzaamheid, die de basis uitmaken der liberale theorieën.

Maar in eene stad als Gent, in eene kiezing waar ten slotte de coffre-forts der rijken geenszins bedreigd waren, waar de werklieden alleen geroepen zijn om in een college te kiezen, daar is de onthouding der meerderheid en het verraad der minderheid min begripelijk.

Deze handelwijze is voor de liberalen eene politieke domheid.

Nu dat is in den grond hunne zaak en de onze niet.

Zij willen de papen, dat zij ze houden, zij hebben er reeds naar gehad, zij zullen er nog meer van krijgen en op tijd en stond zullen wij hun zulks herinneren.

De houding der liberalen explikeert het groot aantal onthoudingen in 't algemeen, het 150-tal stemmen meer bekomen door de dompers, het verklaart nog geenszins ons vermindert stemmental.

Daarvoor zijn andere oorzaken, die wij zullen trachten op te sommen.

Er is geen de minste verandering in de openbare opinie, daartoe bestaat geene de minste reden; integendeel, ware er eene gedachtenstrooming ontstaan in de laatste veertien dagen dan zou deze eerder ten gunste dan ten nadeele der partij moeten zijn.

Het verschijnsel heeft dus geene groote algemeene oorzaken; het zijn bijkomende aangele-

genheden, stoffelijke omstandigheden, die eenige honderde kiezers van de stembus teruggehouden hebben.

De eerste en voornaamste is de strijd tusschen twee in plaats van tusschen drie partijen.

In vele fabrieken wordt 's zondags 's morgens gewerkt, honderde werklieden zijn in dienst van vleeschhouwers, bakkers, restaurateurs, koetsiers, op den Dok, enz.

Den 28 maart dierven zij verlost van hun zware gewicht. Van welke opinie zij ook waren, zij konden vrij gaan, de patroon had er 't riefen naar of zij van zijn gedacht niet waren.

Den 11 april was de positie anders.

Door verlof te gaan vragen verklaarden zij zich socialistischen of klerikalen en eerder socialistischen dan klerikalen. Zij vroegen dus niemen-salle en bleven aan hun werk.

Heelgeen ten slotte overblijft is de uitslag der kiezing van den 28 maart, onze vooruitgang van 2000 stemmen in de stad en 1000 stemmen op den buiten, na de uitgezochte schandalen die men tegen Vooruit op touw had.

Hadden wij den 28 maart 1000 stemmen minder gehad dan wij nu bekomen, wij waren tevreden geweest en met recht.

Hadden wij dan den 11 april 500 stemmen meer bekomen, maar toch nog 500 min dan wij den 28 maart bekomen, wij zouden volop triomf hebben geroepen en weeral terecht.

Waarom zouden wij het nu niet doen?

Integendeel, zijn de dompers gekozen met de duizende valsche kiezers van den buiten, zij zijn zero in de stad en wij ondermijnen hunne positie in al de dorpen.

Nog zoo eenige overwinningen en de dompers zijn voor goed geklopt.

Zij zijn nu gelijk de Spanjaards op Cuba, hoe meer zij overwinnen, hoe meer zij achteruit gaan.

Vergelijkende uitslagen

PER KANTON

VOOR DE SOCIALISTEN

	28 maart.	11 april	Meer.	Min.
Gent	7370	7196	—	174
Oosterzele	461	418	—	43
Loochristy	176	180	4	—
Nazareth	82	125	43	—
Ledeberg	582	549	—	33
Cruysbauthem	138	182	44	—
Sommernem	132	162	30	—
Evergem	336	342	6	—
Nevele	151	212	61	—
Deinze	360	331	—	29
	9788	9697	188	279

In 't geheel dus eene vermindering van 91 stemmen.

VOOR DE ANTI-SOCIALISTEN

	28 maart.	11 april	Meer.	Min.
Gent	2942	3100	158	—
Oosterzele	1080	982	—	68
Loochristy	657	711	54	—
Nazareth	893	826	—	72
Ledeberg	424	402	—	22
Cruysbauthem	714	727	13	—
Sommernem	962	990	28	—
Evergem	745	749	4	—
Nevele	958	939	—	19
Deinze	759	771	12	—
	10109	10197	269	181

Dus eent totale winst van 88 stemmen.

Willen onze lezers nu de cijfers nagaan, dan zullen zij zien dat wij in de veertien dagen, die de kiezing van de balloteering scheidden, vooruitgingen op den buiten,

terwijl zij hooger de redenen opgegeven vinden van ons minder stemmental in de stad. In die voorwaarden zijn wij geklopt en tevreden.

De Kleine Eigendom

Vermindering der registratierechten bij den aankoop van kleine landelijke eigendommen.

(Redevoering uitgesproken door het socialistisch Kamerlid Emiel Vandervelde, den 7 April 1897)

De heer Vandervelde. — Tijdens de eerste uitleggingen die hier in December 1894, werden gewisseld tusschen de regering en de socialistische oppositie, was iedereen het eens om den landbouw te ontlasten, het evenwicht tot stand te brengen tusschen de grondbelasting en de belasting op roerende goederen, tusschen de belasting die de onroerende goederen treft en de papierwaarden.

In dien zin kondigde de regering een ontwerp aan en de socialistischen, van hunnen kant, hebben er twee ingediend: een wetsvoorstel van klimmende belasting op de erfenissen ten einde maatschappelijke hervormingen te verwezenlijken en het gemeenzaam erfgoed te vermeerderen, en een ander, uitgaande van Hector Denis, tot invoering van de klimmende belasting op het inkomen ten einde de fiskale ongelijkheden te doen ophouden.

Ons wetsvoorstel tot belasting op het inkomen liet toe, den accijns op bier en suiker af te schaffen, en de registratierechten voor de overdrachten van onroerende goederen met 50 t. h. te verminderen.

Drie dagen later, als 't ware geprikkeld door ons initiatief, bood de regering het wetsonderwerp aan waarover we thans beraadslagen en dat de rechten bij den aankoop van kleine landelijke eigendommen met 50 t. h. verlaagt. Wij echter, in ons wetsvoorstel, ontlasten al de eigendommen zoodat de stedelijke eigendommen als die ten plattelande.

Grondkrediet en Spaarkas

Het ontwerp der regering is dus minder fiscaal dan sociaal; de regering wil den kleinen landelijken eigendom herinrichten en uitbreiden; zij brengt, of liever het oorspronkelijk ontwerp bracht met dat doel een beginsel van grondkrediet tot stand, terwijl het terzelfder tijd de kleine landelijke eigendommen met 50 t. h. ontlafte. Doch de regering trok al de artikelen van het ontwerp in wat betreft het grondkrediet.

Is die intrekking niet vooral te wijten aan de tegenkanting der Spaarkas? Wijlen de heer Mahillon, bestuurder van de Spaarkas, stelde zich in 1894 de vraag of men de boeren dienst bewees door hun geld te verschielen om land te koopen, De Spaarkas is verschrikt over het onroerend maken der kapitalen. Deze vrees acht ik weinig gegrond want de machine van grondkrediet, door de regeering uitgedacht, kan niet in gang komen.

Zonder nut voor den landbouwer

Ik heb uitgerekend dat de boer 5.44 t. h. zal moeten betalen om na vijftig jaar zijn stukje gronds te bezitten. Welnu, welke boer zal in staat wezen dezen last te dra-

gen, zwaarder dan dien welken hij thans tegenover zijnen grondeigenaar draagt?

Ow grondkrediet zal hetzelfde lot ondergaan als in Frankrijk. De ministers van Napoleon III hadden insgelijks leeningen tegen 5 t. h. voor de boeren uitgedacht, waardoor ze na verloop van vijftig jaar eigenaar zouden worden! Welnu, het is gebleken dat de werking van 't grondkrediet onbeduidend was voor den kleinen eigendom en dat in Frankrijk de hypotheekschuld verdubbelde.

Doch vermits gansch dat gedeelte van het ontwerp is ingetrokken, dring ik er niet verder op aan en ga over tot de kleine landelijke eigendommen.

De klein-eigendom. De rechten in de verschillende landen

Het ontwerp stelt voor, de rechten van registratie en overschrijving welke bedoelde goederen treffen met de helft te verminderen: wat het beginsel aangaat, zijn wij het met den heer minister van financiën eens; maar de toepassing is ontoereikend en ik voeg erbij dat het voorgestelde middel niet van aard is den kleinen eigendom terug tot stand te brengen.

In geen enkel land van Europa — Frankrijk uitgenomen — is de kleine eigendom zoo zwaar belast als in België.

In Frankrijk, betaalt men 6,87 t. h.; in Nederland, vóór 1892, 6,55 t. h. en sedert de wet van 1897, 2,15 t. h.; in het Groot-Hertogdom, 5,85 tot in 1892 en sedert 3,25 t. h.; in Italië, 4,80 t. h.; in Duitschland en in Engeland komen de rechten van overdracht overeen met de diensten door den Staat bewezen; in Pruisen komt dat neer op 1 t. h. en in Engeland op 1 1/2 t. h.

Men ziet het, met Frankrijk staan wij op de hoogste sport der ladder! Dat stelsel werd veroordeeld door den zeer katholieken heer Dugué, door den heer Eudore Pirmez, mijnen voorganger als vertegenwoordiger van Charleroi, — *quantum mutatus ab illo!* — en door eenen socialist als Hector Denis.

De geleerden uit alle landen hebben dat stelsel veroordeeld en de heer Leroy Beaulieu, dien de heer minister niet zal wraken, heette het buitensporig, monsterachtig, eene echte verbeurdverklaring van het kapitaal!

Dat recht is des te meer overdreven en komt des te meer overeen met eene verbeurdverklaring, zooals Wagner het zegde, daar het toegepast wordt op kleine eigendommen: 't is eene averechtsche toenemende belasting!

Averechtsche verbetering

Voor een eigendom ter waarde van 6,000 frank, moeten er 8.33 t. h. rechten worden betaald, zegelrecht inbegrepen. Voor eene heel klein eigendom van 1,000 fr., beloopten ze 9.50 t. h., en eindelijk voor de openbare veiling van een stuk land van 1,000 frank, aan minderjarige behoorende, beloopten de rechten 28 t. h. ! (Uitroepingen.) Dat is eene wezenlijke verbeurdverklaring ten voordeele van der Staat. Ziedaar het kwaad!

Is het door de regering voorgesteld middel doelmatig? Zij wil de kleine landelijke eigendommen vrijstellen van belasting

maar niet de anderen : bijgevolg zal er weinig worden verkocht en wordt de eigendom onroerend.

In den vreemde

Overall, behalve in Indië, tracht men dien toestand te verhelpen : in Nederland en het Groothertogdom is dat reeds geschied. Wel is waar is de toestand beter in dat laatste land dan in het onze : de begroting van oorlog bedraagt er slechts 350,000 frank voor 400 man en er wordt enkel getwist over de vraag of de groothertog van Luxemburg nog een muziekkorps meer zal inrichten. (Gelach) Ook werd, op voorstel van Jozef Brincour, een half socialistisch afgevaardigde, die katholieken vertegenwoordigt, het recht tot 2 t. h. verlaagd, niettegenstaande de belastingontvangers.

In ons land blijft de regering stilstaan en het moet wel gezegd worden dat zij aldus iedere hervorming moeilijker maakt.

Zult gij het voorbeeld, of liever het mislukte voorbeeld van Frankrijk aanhalen? Daar, evenals hier, wil men de lasten afschaffen die op de boeren drukken om ze te beletten over te gaan tot de socialist.

De ontwerpen in Frankrijk

In Frankrijk komen elken dag nieuwe ontwerpen tot ontlasting te voorschijn : daarin ligt het blijkbaar bewijs dat er eene hervorming noodig is en dat de regering niet in staat is ze te verwezenlijken.

En tot welken uitslag is men geraakt? Tot eene bepaling die tot nog toe slechts door de Kamer gestemd werd en waarbij de rechten van overdracht tot 2 t. h. worden verminderd voor de onroerende eigendommen van min dan 1,000 frank. Een droppel water in de zee, eene versiering voor het publiek, in den aard van de versiering die onze oude gevels te danken hebben aan de maatschappij *L'Art à la Rue* (Herhaald gelach)

Om tegen de ontoereikendheid der hervorming op te wegen, heeft men zijnen toevlucht genomen tot wenschen en beloften welke men niet zal houden : 't is een kiesmiddel dat wij in België nog niet kennen.

Voorstel van den socialist Jaurès

Tegenover de onmogelijkheid datgene te bekomen wat ze wenschen, hebben de socialisten, bij monde van den heer Jaurès, een voorstel gedaan in den aard van dit ons heden door de regering aangeboden ; maar de Kamer nam een soortgelijk voorstel aan van burger Jourde.

De regering schat de ontlasting op 500 duizend frank per jaar : 't is een eenvoudig drinkgeld aan de kleine landbouwers gegeven en dan is het nog nodig dat die ontlasting hun tot voordeel strekke, want menigmaal heeft men beweerd, dat dergelijke ontlasting voordeliger is voor de inkoopers dan voor de koopers : toen de heer Schaetzen de zaak opwierp, scheen men aan te nemen dat kooper en verkoper er voordeel bij hebben, ieder tot beloop van de helft.

Ongetwijfeld zijn er een aantal belangwerkende koopers ; maar naast hen zullen er groote eigenaars zijn die hunne domeinen zullen verbouwen ; 't zal voor hen een schoon buitenkansje zijn !

Dat is echter geene reden om er ons toe te doen besluiten het ontwerp te bestrijden, want wij denken dat alles wat den omloop der grondeigendommen vergemakkelijkt, een uitmuntend iets is.

Het voorstel der Belgische regering

Ik stel er echter prijs op het slecht karakter van het ontwerp te doen uitschijnen : 't betreft enkel de eigendommen van 7,000 frank waarde, met ten hoogste 200 fr. kadastraal inkomen. Zoodat een eigenaar er voortaan meer belang zal bij hebben een onroerende eigendom te bezitten met een inkomen van 200 frank dan een die 201 fr. inkomen geeft. Voor den eersten eigendom zal hij 234,70 fr. betalen ; voor den tweeden 475 frank.

Om die ongerijmdheid te verhelpen, stel ik het volgende amendement voor :

« Het registratierecht wordt verminderd tot 2,70 fr. t. h. en het overdrachtsrecht der hypotheek tot 65 t. h. centiemen voor den verkoop van landelijke onroerende eigendommen, wier kadastraal inkomen de 200 fr. niet te boven gaat,

« Voor de onroerende eigendommen wier inkomen de 200 fr. niet te boven gaat, wordt dezelfde vermindering toegestaan op de belastbare waarde van den onroerenden eigendom, voor de eerste breuk tot beloop van 7000 frank. »

Zoo zullen al de belastingschuldigen op denzelfden voet staan. Wat echter niet wil zeggen dat, zoo ons amendement wordt ver-

worpen, wij tegen het ontwerp zullen stemmen : wat goed is om nemen is ook goed om houden.

De vrees voor het Socialisme

Men begint zich thans bezig te houden met de landbouwers en de veldarbeiders omdat men vreest dat zij zich aan den invloed der clericale regering zouden onttrekken.

De heer Cartuyvels, de leider der landbouwgroep in deze Kamer, stelde reeds in 1889 vast, dat men niets gedaan had voor de 500,000 veldarbeiders.

« De veldarbeiders, zegde hij, zijn naar de nijverheidscentrums verhuisd, aange trokken door de verleidelijkheid der stad, door de hoop om een soms minder zwaar en steeds beter betaald werk te vinden. Dalen er eenigszins de werkloonen, dan ontsaat daar werkstaking, en de plunderingen, de aanslagen op het leven en op den eigendom, de brandsuchtigen zijn als de droevige voorbode van de algemeene beroering welke de maatschappij bedreigt. »

« Dat is het woelig gedeelte van den werkersstand ; het doet luide zijne eischen hooren. »

« Men luistert er naar, omdat men het vreest. »

« Zonder te spreken van de Commissie voor den arbeid en van de maatschappelijke wetten — pas gisteren of heden tot stand gebracht — wat alles heeft men in 't verleden niet gedaan voor den nijverheidsarbeider? Alles werd beproefd en men had gelijk niets te verwaarloozen. »

« Daarentegen, wat heeft men gedaan voor den werkersstand op den buiten, voor onze 500,000 veldarbeiders die het sterkste en gezondste gedeelte onzer bevolking uitmaken? »

« Niets ! »

Heden wilt gij ze tot eigenaars maken, omdat gij hoopt dat ze de groote eigenaars zullen verdedigen. Wat bewijst dat gij uit vrees voor het socialisme handelt, is de bekentenis door den heer Hyppolyte Rolin neergeschreven in een officieel bulletijn, uitgegeven door het departement van landbouw, onder de leiding van den heer De Bruyn, lid der regering.

Een boek van den heer Rocquigny over de landbouwsyndicaten bestudeerende, schrijft hij in het *Bulletin de l'Agriculture* :

« ...Het ideaal van eene democratische regering moet de vervorming wezen der loontrekkende arbeiders tot eigenaars en gestadig moet ze zich bezorgd toonen om de kleine grondeigenaars te beschermen, hunne lasten te verminderen, ten einde hun 't behoud van hun eigendom te vergemakkelijken. Daarentegen bevorderen de groote eigendom, de groote domeinen het tot stand brengen van een talrijk en aaneengesloten proletariaat, dat, evenals de groote nijverheid, een zeer gunstig midden oplevert voor het verspreiden van socialistische begrippen. »

En hij besluit aldus :

« De inslaapwiegers beoogen wellicht niets anders dan het betrachten van wat meer of minder betrekkelijk welzijn voor onze landbouwers. Dat is louter verblindheid : ons platteland wordt bewerkt, en niettegenstaande den grond van godsdienstig geloof, die daar bestaat, wordt er soms een welwillend oor verleend aan de ongerijmden kwakzalverijen, waarmede men ze overlaadt. Men moet een oog in 't zeil houden, want zoo de kern des volks, waaruit al het meest krachtige en gezonde komt, dat wij in elk opzicht bezitten, op hare beurt verkankert, dan zien we waarlijk niet wat nog het af dalen tot eene onvermijdelijke ramp kan tegenhouden. »

En ziedaar waarom men wettten voorstelt ten voordeele der landbouwbevolking ! We zullen ze goedkeuren, tevens luidop verklarende dat men den boer bedriegt, wanneer men hem belooft den kleinen eigendom herin te richten en uit te breiden !

De voor de boeren gedane voorstellen zijn onbeduidend. Deze houding aannemende, blijven we getrouw aan het socialistisch programma.

De socialisten en de klein-eigendom.

In onze rangen ook is er een rechter en een linkervleugel. De eerste tot welke Jaurès en Hector Denis behooren, wil trachten den kleinen eigendom herin te richten, gegrond op den arbeid. De andere, tot welken wij behooren, beschouwt die poging als ijdel ; maar 't is ons lasteren daaruit af te leiden, dat wij trachten hem te vernietigen. Als bewijs daarvan wil ik enkel deze overtuigende regels aanhalen uit het berucht artikel van Friedrich Engels tegen het programma

der Fransche socialisten, dat hij als te opportunist beschouwde :

« Welke houding zullen wij aannemen tegenover de kleine landbouwers en hoe zullen wij moeten te werk gaan met hen, zoo wij de staatsmacht in handen krijgen? »

« Die stelling van het fransch programma is, eerstens, volkomen juist : we moeten den onverhelpelijken ondergang der kleineboeren voorzien, doch niets dwingt er ons toe hem te bespoedigen door maatregelen die van ons uitgaan. »

En zoo is het, in de tweede plaats, ook waar dat, zoo wij 't bewind bemachtigen, wij er niet zouden aan denken de kleine landbouwers door dwang te onteigenen ('t zij met of zonder vergoeding), zooals wij het zouden moeten doen tegenover de groote eigenaars. Wat den kleinen boer betreft, denken wij, dat hij er moet toegebracht worden zijne onderneming en zijnen privaten eigendom aan samenwerkende vereenigen over te laten, niet door geweld, maar door den invloed van het voorbeeld en met de hulp der openbare machten.

Aan de boeren kunnen we niet beloven, dat wij hunne eigendommen en hunne landbouwonderneming zullen beschermen tegen de betere landbouwonderneming van de kapitalisten ; maar wij kunnen hun de belofte doen ondanks hen niet tusschen te komen in de voorwaarden van eigendom die thans voor hen bestaan. We kunnen er, daarenboven, voor zorgen, dat de strijd van de kapitaalbezitters en van de groote eigenaars tegen de kleine boeren van nu af aan met zoomin mogelijk onrechtvaardige middelen voortgezet worde en men, zooveel mogelijk, 't bedrog en de rechtstreeksche rooverij belette waarvan zij 't slachtoffer zijn. »

In die woorden ware het moeilijk iets vijandigs jegens den kleinen eigendom te vinden (gerucht, rechts), doch voor ons is het plicht den landbouwers kond te maken, dat hervormingen in den aard van deze niets vermogen tegen de zwenking der kleine eigendommen, 't zij naar het samenwerkend eigendom, 't zij naar het kapitalistisch eigendom, onbetwistbaar is 't dat de kleine eigendommen iederen dag min talrijk worden.

Te dien aanzien zal ik mij niet beroepen op de officieele statistiek, want zij is enkel eene monsterachtige opeenhooping van dwalingen ; doch ik zal mij beroepen op den heer de Broqueville die, vóór dat wij in deze Kamer waren, verklaarde dat, enerzijds, de kleine eigendommen verdwijnen en dat, anderzijds, de hypotheek toeneemt.

M. Van der Linden, verslaggever. — De kleine eigendommen zijn, als 't ware, vrij van hypotheek.

M. Vandervelde. — 't Ware niet moeilijk u het tegenovergestelde te bewijzen.

In België ontbrekt ons eene juiste statistiek, doch in de landen wier economische toestand den onze het meest nabijkomt, zooals Saxen of het Groot-Hertogdom Baden, wordt er vastgesteld, dat de hypotheek vooral drukt op kleinere eigendommen. Klaarblijkelijk is dit ook zoo bij ons.

Onder het oud regiem, werd de grond gestolen door den heer ; later kochten hooggeplaatste families de zoogenaamde zwarte goederen, die heden nog in 't bezit zijn van de groote liberale en katholieke eigenaars.

Thans neemt men zijnen toevlucht tot de hypotheek, verkiezende 4 t. h. te trekken van den geringen landbouwer-eigenaar dan 2 t. h. van den huurder.

Overigens, het *Bulletin Officiel de l'Agriculture* bevestigt volkomen hetgeen ik daar even zegde over het langzaam verdwijnen van den kleinen persoonlijken eigendom.

« 't Schijnt ons van belang, zegt dat Bulletin, te dien aanzien te doen kennen hetgeen onze algemeene toezieners, de heer Proost, reeds in 1879 zegde nopens de noodzakelijke evolutie van den landbouw :

« Goed- of kwaadschiks moet de landbouw denzelfden weg volgen als de nijverheid, zijnen toevlucht nemen tot vakonderwijs, tot de vereeniging, centralisatie, krediet, verdeling van den arbeid. »

« Vereeniging voor het onderwijs. »

« Vereeniging voor arbeid en krediet. »

« Zoo zal op vreedzame wijze het vraagstuk van den tijd tusschen groote en kleine cultuur opgelost worden. »

« Of de landbouw wordt eene nijverheid als iedere andere, onderworpen aan dezelfde organisatie, wetenschappelijke, geldelijke of handelsvoorwaarden, of hij zal ophouden in Europa te bestaan. »

Deze woorden van den heer Proost beamen wij ten volle. De landbouw zal zich vormen tot eene vereeniging van kapitalen of tot eene samenwerkende vereeniging, en wetten als de aanhangige, — die wij overi-

gens volgaarne zullen stemmen — zullen hoegenaamd geen invloed op deze vervorming hebben. Het bestaande stelsel, dat van den boer den lijfeigene van den grondeigenaar maakt, « tot op het merg uitgezogen, » zooals Balzac zegde, ziedaar wat moet verdwijnen. De vereeniging zal die verdwijning bespoedigen.

M. de Smet de Naeyer, minister van financiën. — Maar vrije vereeniging, dat is ons programma !

M. Vandervelde. — Dat weet ik ! Gij hebt begrepen dat de boeren moeten ingericht worden tegen het socialisme, om te beletten dat ze zich met het socialisme inrichten. Daarom neemt gij het socialistisch begrip van solidariteit aan, dat het begrip van individualiteit zal vernietigen. Daarmee wenschen wij u geluk, want zekeren dag zullen wij oogsten wat gij gezaaid hebt.

Thans leeft iedereen ten koste van het land : priester, soldaat en grondeigenaar. Wij willen het zoowel tegen den fiscus beschermen als tegen den grondeigenaar of den woekeraar : daarom zullen wij, alhoewel het ontoereikend is, het aanhangig ontwerp stemmen, want het vermindert in zekere mate, de overdreven lasten die op het land drukken. (De socialisten : Zeer wel !)

Het lied van den Landbouw

De Mei op het land
Met zegnende hand
Strooit rijker en mildere schatten,
Als landliën met vlijt,
Ook in elken tijd,
Het zwoegen gedwee maar hervatten !

O Mei
O zegnende Mei
Breng bloemen en geuren
In bosch, veld en wei,
Schenk leven en kleuren
Aan duinen en hei !
O Mei

Hoe schoon zal eens de toekomst zijn
Als 't werk de wereld zal regeeren ;
Dan wordt elk akker eene mijn
Van al wat 't menschedom mag begeeren !
Dan brengt de landbouw vruchten voort,
Waarvan elkeen vrij mag genieten.
Als aan het volk den grond behoort,
Zal er alom meer welstand vlieten.

Ja ! leve de eerste Mei, jochij !
Ja ! leve 's werkers feestgetij !
En is de buiten met de stad,
Hoera !
Verlichten zij elkanders pad,
Hoera !
Zoo wordt ons heil een eigen werk,
Zoo worden werkers reuzen sterk.
Ja ! leve de eerste Mei ! Jochij !
Eens zijn de werkers allen vrij !

Onze Meistoet.

Zondag aanstaande, zijnde tweeden Mei, vieren de Gentsche werklieden het feest van den ARBEID.

Te dezer gelegenheid wordt 's avonds een grooten **Lichtstoet** gehouden, die buitengewoon prachtig zal wezen.

In den Stoet komen verscheidene wagens voor die allen zullen verlicht zijn. Verder zullen de verschillende maatschappijen, die de Partij te Gent samenstellen, zinnebeeldige groepen en toestellen vormen, alles gehuld in eene zee van licht, bengalsch vuur, fakels en lampen van allerlei kleur.

Ongetwijfeld, zal deze stoet, de eerste in dien aard, die te Gent vertoond zal worden een diepen indruk nalaten en duizende menschen naar de stad lokken.

Tot dit feest noodigen wij U allen uit, vrienden van den buiten.

Het is goed dat gij zoo dikwijls mogelijk verbreedert, met de werklieden van de steden.

Zijn wij een in het lijden en in den strijd, wij mogen het ook wel zijn, wanneer er een dag van feest en genoegen is.

Die dagen zijn er niet te dik in 't leven van een werkmensch, opdat wij ze zouden verwaarloozen wanneer er zoo eene komt.

Hoeveel malen zijn velen van U niet verplicht geweest 's nachts naar de stad te komen om te werken, of 's morgens van drie ure moeten vertrekken om bijtijds op de markten te zijn?

Welnu doet nu eens vrijwillig wat gij reeds

zoo dik
Komt
Werelds
VREDI
Hoe
meer kn
zijdsche
Naar
om den
verbroed
buiten.

M. H
hoofops
Recht, so
kalen :

« Wie
lang scha
» Gij
» Wie
Vlaamsch

» Gij
» Wie
Wie heeft
recht niet
kleine ? V

» Gij,
ons volk o
dag zijne

Wij z
niet goed
deel, wie
schijnbe
bedrogen

Maar
die zijne
gers te s
voor den

Met
geëerd.

Het Co

Op Zon
of jaarve
socialist
tegenwo

Deze v
zonden s
Twee d
leden o
gang der
werkende

De land
De gele

Kamer v
zienswijz
een zeer
uit.

In ons
bouwer »
onze leze
schen van
stad, de

vere nigt
Iets spi
bouwers

digd war
Dit zal
vrien en

beter leer
Eens z
stappen v
dag moge
beterscha

Leve de
Leve de

Oostel
verlicht d
wen, doe
monde

In het
smartk
de moide
regen, do
fers.

Luister
van hen d
der huize
ters, die

wilde bee
De zui
mannen v

De dyn
sloten, d
roesten,
digung a

Dit sel
van het a
zers die

zoo dikwijls gedwongen hebt moeten doen.
Komt naar de stad, om met ons het Wereldsch feest van den ARBEID en den VREDE te vieren.

Hoe meer wij samen zijn hoe beter, hoe meer kracht wij zullen vinden in wederzijdschen steun, en broederlijke hulp.

Naar de stad! Naar de stad op den 2 Mei om den Lichtstoet bij te wonen en leve de verbroedering der werklieden van stad en buiten.

Die kennen elkaar!

M. Hector Planquart, van Sommergem, hoofdsteller van het katholiek blad *Het Recht*, schrijft aan het adres der oude klerikalen:

« Wie dan heeft er onze boeren jaren en jaren lang schandelijk bedrogen en met beloften gepaaid? »

« Gij! »

« Wie heeft er zijn volk verloochend, zijn eigen Vlaamsch volk? »

« Gij! »

« Wie zijn de voorvechters van alle misbruiken? »

« Wie heeft 't volk alles geweigerd, zoolang het zijn recht niet kon doen gelden? »

« Wie verwacht den kleine? »

« Wie bestrijdt zijne belangen? »

« Gij, gij, altijd u, steunende op 't geloove van ons volk om het te foppen, het te bedriegen, en den dag zijner ontvoogding steeds te verschuiven! »

Wij zullen niet zeggen, dat het portret niet goed gelijkend of overdreven is, integendeel, wie nu nog niet weet, dat de klerikalen schijnheilig zijn en immer de menschen bedrogen zal het nooit weten.

Maar wat te zeggen van die M. Planquart die zijne vrienden aanspoort voor die bedrivers te stemmen gelijk in de laatste kiezing voor den Werkrechtensraad?

Met wien men verkeert, wordt men geëerd.

Het Congres der Werklieden-Partij

Op Zondag 18 April werd te Gent het Congres of jaarvergadering gehouden, waarop al de socialistische verenigingen van het land vertegenwoordigd waren.

Deze verenigingen waren 489 in getal en zonden 596 afgevaardigden naar Gent.

Twee dagen lang beaadslaagden de Congresleden over verschillende zaken, die den vooruitgang der socialistische gedachten en het lot der werkende klasse konden te verbeteren.

De landbouw werd natuurlijk niet vergeten.

De geleerde socialist Hector Denis, lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers, deed zijne zienswijze daaromtrent kennen en hij bracht een zeer lang en bestudeerd verslag daarover uit.

In ons toekomstig nummer van « De Landbouwer » zullen wij daar nader over spreken en onze lezers aantoonen hoe voor de kleine menschen van den buiten, evenals voor deze van de stad, de redding moet gezocht worden in de vereniging.

Iets spijt ons, namelijk dat de eigenlijke landbouwers nog op ons Congres niet vertegenwoordigd waren.

Dit zal komen met den tijd, naarmate onze vrienden en van den buiten zich verenigen en ons beter leeren kennen.

Eens zoover gevorderd zullen wij met reuzenstappen vooruitgaan en weldra al te samen den dag mogen begroeten dat er voor ons allen beterschap en redding opdag zal.

Leve de Partij van Boeren en Werklieden!

Leve het Socialisme!

TWEE LEGERS

Oostelijk Europa wordt in dezen oogenblik verlicht door de vlammen der brandende gebouwen, door een regen van vuur, gebrakt uit de monden van honderde kanonnen.

In het Oosten sijgen in dezen oogenblik de smartkruisen op der stervenden, bezwijkend in de modder der slagvelden, doortrokken met regen, doorkneed met het bloed der slachtoffers.

Luistert en gij zult de wanhoopskreten hooren van hen die verpletterd worden onder de puinen der huizen, der vluchtende moeders, der dochters, die de ontteering afweren der mannen tot wilde beesten ontaard.

De zuigelingen en de grijsaards kermen, de mannen vloeken.

De handdel ligt stil, de werkhuizen zijn gesloten, de velden liggen braak, de ploegen roesten, terwijl de moordtuigen als eene beleediging aan de menscheit gepolijst worden.

Dit schrikwekkend schouwspel is het werk van het officiële Europa, der koningen en keizers die regeren, bij de gratie Gods en de dom-

heid der volkeren, het werk van hen die het kapitalistisch regiem steunen.

En nieuwe bloedbaden staan te wachten. De oorlogschepen worden gemonsterd en onder stoom gehouden, de oorlogarsenalen zijn in volle bedrijvigheid, de états-majors der groote legers zijn in spanning.

Binnen enkele weken kan Europa in een uitgestrekt slagveld herschapen, kunnen miljoenen menschen tegen elkander in 't harnas worden gejaagd.

En waarom dit alles?

Om aan een klein onderdrukt volk het recht te hebben geweigerd, te behooren tot de nationaliteit die zij verkiezen.

Uit vrees Turkije te verbroekelen, waarvan elke mogendheid het beste deel zou willen, om het uit te buiten, om het, gelijk elke kolonie, te vervormen tot eene melkkoe en een middel om door de vermeerdiging van den uitvoer de kapitalistische wijze van voortbrengen en rente-dienst in stand te houden.

Omdat de dieven niet 't akkoord kunnen geraken op het deel van Turkije, dat hen als buit toekomt, daarom moet het volk van Creta turksch en slaaf blijven.

Daarom moeten de Grieken en Turken elkander vermoorden.

Daarom worden nieuwe bloedbaden voorbereid.

De oorlog in het Oosten heeft dus weeral eene zuivere stoefelijke reden, en de liefde der Cretenzers voor hunnen grieksch-christen godsdienst en het fanatisme, om hen de vrije uitoefening daarvan te beletten, zijn maar bijzaken.

Indien men daar het bewijs van wil, heeft men het maar te zoeken in de houding der europeesche mogendheden.

Is hunne tusschenkomst gedikteld geweest door godsdienstige gevoelens?

Geenzins want de protestantschelanden Engeland en Duitschland, de katholieke nesten als Oostenrijk en Italië, Rusland, waar het schismatische troont en Frankrijk, de oudste dochter der kerk en de oudste zoon van Voltair, geheel die beide protestanten, papen, vrijdenkers, schismatieken, enz., zijn 't akkoord geweest om de vrijheid te weigeren aan Creta, om Griekenland te beletten zijne broeders te helpen, allen om eene en dezelfde reden: de verdeeling beletten van Turkije en de interestcoupons waarborgen der financiers die het ottomaansch rijk uitzuigen.

Voegt men daarbij het stilzwijgen van den Paus, de vader aller Christenen, die man met den allesvermogenden invloed, dan staat men eens te meer voor het bankroet van het christendom, als theorie, waarnaar de personen en de volkeren hunne daden regelen. En, zooals Jaurès het terecht zegde: het bankroet van het kruis komt uit de streek, waar het eens geboren werd; uit het Oosten, van waar het christendom met beloften de wereld overstroemde, beloften die thans als onbetaalde wissels geprotesteerd zijn.

Op dezen oogenblik maakt een ander leger zich gereed: het leger der werklieden.

De Eerste Mei nadert, de feestdag aan den Arbeid gewijd, aan alles wat groot, goed en edel is in de wereld.

Het officieel kapitalistisch Europa wapent, knoeit, moordt, beraamt de ijselijkste misdaden.

Het socialistisch Europa preekt de ontwapening, den eerbied voor het menschelijk leven.

Zij, de beschaafden, vernietigen de oogsten, verwoesten de steden, onteeren de vrouwen, doden de kinderen. Wij, de barbaren, de ijelijke communards, vragen hulp voor de boeren, landbouwonderwijs om onze akkers te doen zwellen van rijkdom, tot ba stens toe. Wij werken aan de verfraaiing onzer steden, eischen rechten voor de vrouw, bescherming, voedsel en onderwijs voor de kinderen. Zij, de vaderlanders, beletten een klein volk het Vaderland hunner keuze hof te hebben. Wij, de internationalisten, eischen in ons programma de vrije keus voor de Kretenzers, voor den Elzas-Lotharingen, voor Schleswig-Holstein, voor de Ieren, voor Trente en Trieste, voor de Polen, voor allen die leven onder een regiem van verdrukking en gedwongen vaderlandsliefde. Zij, de apostels der vrijheid, behouden de slavernij. Wij, de mannen van den dwangstaat, zijn alleen allen 't akkoord om de vrijheid te verdedigen.

Nooit is de nieuwe wereld zoo helder opge-rezen in tegenstelling met het oud verrot kapitalisme, beladen met slijk en bloed, met misdaden van al aard, levend van verwoesting en diefstal, huichelachtig gedekt onder den mantel van een dozijn godsdiensten en bestofde wetboeken.

Ons Meifeest is de samenvatting dier politiek van Vrede en Welstand, die het socialisme bajaagt.

Onze eisch, om den arbeid en de voortbrengst te regelen en van de verzekering van het bestaan aan de werkers door van den Arbeid de basis, de spil der wereld te maken, is het bondige programma, van wier doorvoering wij de verwezenlijking verwachten van ons menschedeend ideaal.

Vlaamsche Werkers! weest fier en blijde te behooren tot de vrijwillige soldaten en apostels van dit leger; gij zult, met de arbeiders aller landen, de wereld veroveren en de menscheit redden.

Gedenkt den Strijddenning

Het doel van ons Meifeest

Waarom vieren de Socialisten jaarlijks het feest van den Eersten Mei?

Wat willen zij door het houden van dit feest bekomen?

Wij vieren op den Eersten Mei het feest van den ARBEID.

Allerlei dingen worden in de wereld gevierd.

De naamdagen der koningen zijn feestdagen, sommige veldslagen hebben insgelijks hunne herinnerings- en feestdagen.

Elke gemeente heeft hare kermis, soms meer dan eene; een marktdag voor paarden is soms eene kermis; elke godsdienst heeft zijne feestdagen.

Iets was vergeten tot hiertoe. De ARBEID werd niet gevierd.

Hij die de bron is van alles wat bestaat, van alle rijkdom, van al wat nuttig en goed is, van alles wat dient tot voedsel en kleding, hij alleen was vergeten in de reeks der feestdag n.

Natuurlijk nooit is de Arbeid geëerbiedigd geworden.

Een werkmans werd altijd aanzien, als een wezen, dat goed was om te werken, soldaat te worden, z ne meesters rijk te maken, maar recht n mocht hij niet bezitten. Van de kiesbus werd hij verdreven, elders stond hij overal van achter; in 't leger om neergeschoten te worden en aan den arbeid om renten te scheppen, daar alleen mocht hij op de eerste plaats staan.

Dit onrecht mag niet eeuwig blijven duren.

De werklieden moeten toonen dat zij voor hun zwaren en nuttigen arbeid geëerbiedigd willen worden in de wereld.

En om daar hunne aandacht op te roepen hebben de socialisten van geheel de wereld den Eersten Mei uitgeroepen als het feest van den ARBEID.

Om dien dag te vieren, zijn er duizende werklieden in alle landen, in alle groote steden, die dan den arbeid verlaten, hun gereedschap neerleggen, om te zingen, te manifesteeren, bloemkransen te vlechten ter eere van het Werk.

Zegt, broeders van den buiten, is dat geen schoone Hoogdag en welke brave werkmans, die eerbied gevoelt voor den ARBEID zou weigeren, aan dit feest deel te nemen?

De Eerste Meidag is echter niet alleen-

lijk een dag van feest vieren, in den gewonen lin van 't woord.

Opdat de werklieden in de wereld de plaats zouden bekleeden waarop zij recht hebben, is het niet genoeg te dansen en feeststoeten in te richten, groote hervormingen zijn daarvoor in de samenleving noodig.

Eene der grootste veranderingen op dit gebied, geëischt door al de socialisten der wereld, is de wettelijke vermindering der werkuren om te komen tot het achturenwerk.

Dat de eene mensch nu nog elf en twaalf uren werkt is juist de reden waarom er ook zooveel zonder werk zijn.

Waarom moet de eene het al doen en de andere niets hebben?

Sommige werklieden denken dat de loonen, dan ook aanzienlijk zouden verminderen.

Dit is evenwel onjuist.

Wanneer de loonen nu zoo gering zijn, dan komt dit hoofdzakelijk hieruit voort, dat er veel menschen zonder werk zijn en de bazen in de groote steden te veel occasie hebben, om werk-volk te krijgen aan een klein prijsken.

Door de werkuren te verminderen zou er arbeid zijn voor iedereen en dan zouden de fal rikanen ook beter moeten betalen.

Het bewijs daarvan is, dat in al de landen, waar het minst aantal uren worden gewerkt ook de hoogste loonen worden betaald als in Engeland.

Daarbij zou de vermindering der werkuren de gezondheid der werklieden bevorderen en door hen tijd te geven tot lezen, studeeren en schoolgaan, hun verstandelijk pijl verhoogen.

Welnu 't is deze groote hervorming van de wettel ke vermindering der werkure die de werklieden der steden, door hunne manifestatie op den Eersten Mei willen bekomen.

Hoe beter het gaat in de stad, hoe beter voor den buiten en omgekeerd hetzelfde; want de goed begrepen belangen der menschen vormen eene keten.

Helpt ons, helpt ons in onzen strijd, broeders van den buiten en roept met ons:

Leve de Eerste Mei!

Leve het Socialisme!

Links en Rechts

Te Roubaix was de gemeente kiezing verbroken, omdat de socialisten er gekozen waren.

De hoogere overheid, ging dan aan 't knoeien, bedriegen, beloven en bedreigen om de vijanden van het socialisme te doen overwinnen in eene herkiezing.

Het heeft niets gebaat. Op den 11 April zijn onze vrienden weer met eene meerderheid van drie honderd stemmen gekozen.

Roubaix is en blijft in handen der socialisten.

Bravo! Onze beste gelukwensen aan onze fransche kamaraden.

Uit de Senaatzittingen van verle-

den week:

« M. Hardenpont (liberaal) stelt voor de jaarwedde van de ministers van 21,000 fr. op 50,000 fr. te brengen.

« M. Nyssens (katholiek). — Ik bedank M. Hardenpont voor de belangstelling die hij voor de ministers koestert; doch deze stellen zich tevreden met de tegenwoordige jaarwedde. »

Zou men niet dood vallen? Die kerels die tegen een loon zijn van 3 fr. daags voor de werklieden, stellen zoo maar voor de minijumjaarwedde der ministers van 21,000 op 50,000 fr. te brengen.

De liberalen gaan goed.

Vroeger verhoogden zij de jaarwedde der pastoors, nu stellen zij voor om die der klerikale ministers te verhoogen en zij stemmen tegen de vrijzinnige werklieden.

Zij gaan den berg af.

Landbouw. — Er is spraak in de

Landbouwschool, te Gembloers een vierde studiejaar in te richten, waarvan echter het bijwonen niet verplichtend zal zijn.

Dit zou voor doel hebben, de jongelingen te bekwaren, die zich op bijzondere vakken als den boschbouw, de scheikunde, enz., willen toeleggen.

Op 't gerechtshof. — De rechter. — Beschul-

digde zou het u believen wat beleefder en betamelijker te zijn, gij gedraagt u hier als waart gij den voorzitter zelve!

Beleefd. — Kleine Karel kraakt eene noot

in de klas en de meester neemt ze hem af om ze een uur later zelf op te eten.

Daarop begint Karel te hoesten en te kuchen.

De meester. — Wat scheelt er Karel?

Karel. — Meester, mijne noot is door een verkeerd keelgat gegaan.

Goedkoop. — Wat is dat! riep moeder Snobs

uit. Hebt gij u laten kussen door 'nen commissi-onaris?

— Och mâ, zei juffrouw Snobs, hij heeft het voor niks gedaan!

Hoog genoeg. — Zoo, zoo, juffrouw Dingen

heeft een oogken op baron Geldzak... Ze heeft nog al hooge bedoelingen.

— Bijlange niet. Hooger als zijnen portemonnaie gaat zij niet.

Een wensch. — Van Zwimmelen was reeds

voor den derden keer weduwnaar geworden. Hij ging naar een huwelijksbureau en vroeg:

— Ik zou wel voor den vierden keer willen trouwen, maar ik zou er nu eene goe e sterke moeten hebben, die niet zoo gauw versleten is

Landbouwkronijk

Het verdeelen van Tabakzaad.

Slechts kloeke zaden kunnen kloeke planten geven.

Deze stelregel is waar voor alle zaden en dus ook voor het tabakzaad.

Welnu, de theorie en de praktijk zijn het eens om te verklaren, dat het kloekste zaad niet altijd het grootste is, maar wel het dichtste, 't is te zeggen het zaad, dat, voor dezelfde groote het zwaarste is.

Om nu uit eene gegevene hoeveelheid tabakzaad het zwaarste zaad af te zonderen handelt men als volgt: Men werpt de zaden — voortkomende uit het middendeel van kloeke, goed rijp geworden zaadhulzen — in een pintglas en giet er omtrent 200 c. c. (1/5 liter) wijngeest (alcool éthylique) op van

30° sterkte. Dan roert men de zaden goed om en druppelt er al roerende nu en dan wat water bij. Ziet men nu, dat, bij het in rust laten, er nagenoeg een vierde der gansche hoeveelheid zaden aan de oppervlakte drijven, dan schept men deze met een lepeltje af, giet vervolgens den wijngest terug in de flesch en spoelt de op den bodem geblevene zaden met water af. Deze laatste zijn de zwaarste zaden, welke men nu, met vooraf gedroogd zand of fijne asch, goed vermengt en onmiddellijk uitzaait.

Door deze eenvoudige doenwijze, bekومت men uitnemend kloekte planten van gelijkmatige ontwikkeling, en welke nooit door roest, honigdauw of andere ziekten zullen worden aangetast.

Wijngest van 90 gr. is bij alle apothekers en drogisten te bekomen. Hetzelfde vocht kan voor de bewerking van het volgende jaar worden gebruikt.

De Landbode.

De Hoenderkweek.

Het eierpikken is eene leelijke ondegd der hen, die het weldra aan al hare gezellin men overleert; zelfs beweert men dat de kliekens van zulke hennen de fout zouden overerven!

Waar ligt de oorzaak van dit gebrek?

Zeer zelden komt het in de hoenderhokken der landbouwers voor; dikwijls integendeel in deze van stad, vooral in de lente. Soms hoort men den ganschen dag door kakelen, en gaat men naar de nesten, dan ziet men daar 4 of 5 hennen rond de leggende hen wachthouden om haar ei te kunnen verblinden.

't Gebeurt bij 't begin van 't leggen, dat de hoenders een of meer eiers zonder schaal leggen. Wil de nieuwsgierige hen misschien weten welk verschil tusschen dit en een volmaakt ei is? Zij pikt eraan, scheurt het vlies dat den inhoud verbergt; het ei loopt open; zij pikt nog eens, krijgt den smaak en de smoezucht gaat haren gang. Eens geleerd, pikt zij bij gebrek aan schaalloze of wind-eiers ook de goede eiers aan stukken en bedigt den inhoud met drift.

Om haar dit af te leeren, heeft men legbakken uitgevonden, waarin elk ei dadelijk buiten 't bereik wegrolt; men legt ook hier en daar op de loopplaats wit geveerde houten of porseleinen eieren; ofwel eierschalen met mostaard, peper, zeep, gloeiende assche, enz. gevuld, en de ondeugende hen is niet weinig teleurgesteld door zulke verschalking.

Om de hen het eierpikken niet aan te leeren bestaat er een veel gemakkelijker middel dan om haar die ondegd af te leeren: dat is doelmatig voederen.

Het kan wel gebeuren dat het eierkanaal min of meer ziekelijk is, en de noodige schaal kalk niet afzet, doch meestal is het bij gebrek aan de noodige grondstoffen dat de schaal kalk niet kan gevormd worden. Is het door ziekte, dan kan men 't algemeen aanemen dat het zwakte is, dus armoede, gebrek aan voeder. Goed graanvoeder, gebakt en gekookt vleesch en een weinig zijn geklopte kalk onder hun bereik brengen, zal de kliekens verhelpen. Men voorziet ze ook goed van groenvoeder.

Welk groenvoeder? Onlangs werd ons die vraag gesteld, die, om haar algemeen belang hier eene plaats verdient. Moet het gezegd worden dat gewoon gras, salade, snijkoorn en meer ander gewoon groen goed is?

Niet zelden geven de kliekens, bij burgers gevoed, eiers met zeer bleke dooiers, dit bij gemis aan groen; nochtans is dit gemakkelijk te voorkomen. Niets geeft eene fijnere zmaak en eene schoonere kleur aan de eieren dan zurkel en kers, welke tevens de schaal hard maken. Men bezaait daarmede een boekje, — een vierkanten meter grond en men zal den geheelen zomer schoone en lekkere eieren hebben.

's Winters voorziet men zich in groenvoeder door het kweken van blad- of boemenkoolen, savooibladeren, de spruitjes van allerhande koolstammen, enz. Ook in de lente zijn die spruitjes door de hoenders zeer gezocht; 't is dus raadzaam afgediende spruitstammen en savooistammen te laten uitschieten in plaats van ze weg te werpen.

De Landbode. (Vervolg bij naaste).

Aan de Buitenlieden.

Waarde Vrienden,
Op gevaar af, van wat indringend te zijn, kan mij maar zoo stout met uwe zaken te

bemoeien, en daar uwe zoogezegde vrienden, pastoors, burgemeesters, kasteel- en andere machtige heeren voor een opruier en slecht mensch uitgescholden te worden, wil ik toch bij middel van dezen brief, een hartelijk woord met u spreken.

Ik vraag u om geheel dezen brief te lezen en het geschrevene aandachtig te overwegen.

Ik ben een socialist, en diegene die mij kennen verklaren openlijk, dat ik nooit vermoord, gebrand, of gestolen heb, en ik een goed en handelbaar mensch ben. Dus zij hoeft geen vrees voor de inzichten van den schrijver te hebben.

Waar ik u dan over handelen wil, is over uw bestaan, uw werk, uw leven, zie, ik moet het u zeggen daar houdt gij u te weinig mede bezig, daar denkt gij te weinig aan.

Ik wil niet zeggen dat gij niet genoeg klaagt, maar mijn hemel, dat helpt nu eenmaal niet; ik bedoel dat gij u niet genoeg bezig houdt met de oorzaken, van datgene waarover gij te klagen hebt.

Is het niet waar, gij werkt als een paard van vroeg tot laat, uw leven is een aanhoudende zorg om het dagelijks brood, uwe handen zijn driemaal zoo dik, en twintig maal zoo hard als die van n'baron graaf of anderen heer. Uw hart is goed, als er iemand lijdt dan hebt gij medelijden en kunnen er u tranen in de oogen komen.

Als er brand bij uw gebuur is dan wordt gij opgewonden en biedt gij hulp; als de hagel den oogst verniet, dan kunt gij tranen schreien, als uwe pacht moet betaald worden en gij hebt geen geld genoeg, dan is uw eerlijk gemoed in verzet, en lijdt gij veel.

Ziedaar een duidelijk bewijs, dat gij bedeed zijt met menselijke gevoelens, die wanneer er ongeluk, onrecht, en lijden heerschen, in verzet komen, en neigingen te kennen geven, ook het goede en schoone te willen.

Welnu waarde vriend, degenen die zich uwe vrienden noemen, en alle macht verenigd hebben, zoowel van geld, eigendommen, als van leger, gendarmen en gevangenen, die aanzien u als geen mensch, maar als een stuk gereedschap dat zij gebruiken om op korten tijd geld, veel geld bijeen te verzamelen, waarmede zij de groote kosten van hun rijk leven betalen.

Die heeren kunnen zien dat gij met moeite genoeg kunt bijeen sparen om uwe pachten te betalen, dat de buitenwerklieden in hokken leven, waar men geen geiten zou in opsluiten, dat uwe kinderen te weinig onderwezen zijn, dat gij als eenige uitspanning uw vermaak in den drank moet gaan zoeken, en zij zeggen, « dat is goed genoeg voor mijne pachters, voor ne boer, al wat ik moet betrachten dat is, dat hij jaarlijks mij 't geld inbrengt, dat hij verdiend heeft en ik zal het verteren ».

Dat kunt gij waarnemen vriend; dat kunt gij zien rondom u. Zeg eens hoevelen zijn er van u en uwe kennissen niet ten gronde gegaan of hebben hypotheek op hunnen akker moeten nemen die zij nooit zullen kunnen aflossen. Hoevele hebben geene schulden moeten maken die zij niet kunnen betalen. Anderen die hun daghuur zagen verminderen, hunnen arbeid verzwaren en trots hun werken, de hand moesten uitsteken om eene almoes te krijgen, wilden zij met hunne vrouw en kinderen niet verhongeren.

Als gij nu over dat alles uwe gedachten laat gaan, dan zult gij met mij, als socialist toch instemmen dat alles in de wereld niet is zoals het zijn moet.

Dus daarin hebben de socialisten gelijk. Maar nu is de vraag, kan het wel anders gaan in de wereld? En ik socialist zeg u, ja beste vriend, het kan anders, er is genoeg van alle levens- en genotsmiddelen om alle menschen, dus u ook gelukkig te laten leven.

In mijn volgenden brief, zal ik u dit nader uitleggen.

Uw Vriend,

KAREL.

GIDS

Voor de bezoekers der instellingen van VOORUIT en der Werklieden-Partij te Gent

Hoofdlokaal (1883)

Garenmarkt

Koffiehuis, Meetingzaal, groote Boekkerij, Hoofdbureau van VOORUIT, samenwerkende Drukkerij, Socialistische Boekhandel.

Groote Magazijnen « Vooruit » (1894)

Vrijdagmarkt

Ellegoederen, Kleederen, Schoenen, Leder, Kruidenierswaren. Werkhuizen voor Naai-sters, Schoenmakers en Stiksters. — Electrisch licht en electrische drijfkracht.

« Vooruit », Chartreuzenstraat (1886)

Koffiehuis, Zittingzalen, Turnzaal, Samenwerkende Werkhuizen der Sigarenmakers en Metaalbewerkers. Bond Moyson (ziekenbeurs).

Bakkerij en Molendmagazijnen (1889)

Nijverheidsboulevard

Groote Broodfabriek met de beste Ovens en Kneedmachinen. Uitgestrekte Kolenmagazijnen. Werkhuis voor Meubelmakers.

Feestlokaal (1896)

Bagattenstraat

Koffiehuis, Feestlokaal en Bijhoorigheden. Groote Hof.

APOTHEKEN

Garenplaats, 1; St. Lievenstraat, 41; Phoenixstraat, 1; St. Pietersvrouwstraat, 67.

KRUIDENIERS WINKELS

Vrijdagmarkt; Dendermondschen Steenweg, 132; St. Pieters-Vrouwstraat, 63; Nieuwe Sassepoortstraat, 105; Noordstraat/Brugsche poort 34; Chartreuzenstraat, 195.

Belgradestraat, 36

In dit huis werd in 1873 de moeder-coöperatie (De Vrije Bakkers), de eerste socialistische Bakkerij gesticht door enkele internationalistische werklieden, met omtrent 100 fr. kapitaal.

St. Gillisstraat, herberg « Zacheus »

In deze herberg werd in 1881 de Maatschappij VOORUIT gesticht, met 2000 franks door de Weerstandskas der Wevers geleend.

Samenwerkende Maatschappijen bij de Partij aangesloten: « De Vrije Bakkers » Puinstraat, Gent; « De Werkman », Hundelgemeschen Steenweg, Ledeberg-bij-Gent.

STRIJDPENNING

Ten voordeele van De Landbouwer

Gent. — Van een opsteller van den « Landbouwer », 0,25.

Olsene. — Die rijke guiten met hunne dikke buiken die maken zoo veel misbruiken van den arbeid van den werkmán, 0,10. — Van een werkmán die veel moet werken en slaven om zijne overdr vane pachten en lasten te kunnen betalen, 0,10. — Onleesbare zetten, 0,80. — De leuven van Olsene, 0,35.

Zulte. — Onzodelijke en persoonlijke zetten niet geplaatst, 0,60. — Omdat zij de oude manneken meer vleesch zouden geven dan altijd pap, 0,10. — Omdat zij beter voor het werkvolk rond gaan dan voor de kerk, 0,10. — Een zwingelaar die bij zijn vader alleen is, 0,10. — Omdat de koetsier met Celine zou trouwen, 0,10. — Omdat hij de mannen van de propagandacub « Gretry » getraakteerd heeft, 0,03. — De Landheere, 0,05.

Beirvelde. — Vergeten te melden, 0,05. — Ik geef voor de « Landbouwer », 0,03. — Wekelijksche gift, 0,10. — Vooruit voor de groote kiezing, 0,05. — Omdat ik dan ook kiezer ben, 0,10.

Lochristy. — Van een niet kiezer, 0,10. — Een winkelier die altijd geeft, 0,10. — Waarom ben ik geen kiezer, 0,05. — Met de kiezing voor de kamer zult ge vrije mannen zien opkomen, 0,10. — Een bloemist, 0,10. — Omdat men wekelijksch de « Landbouwer » zou ontvangen, 0,05. — Ik betaal mijn blad, 0,05. — Nog e kel jaren propaganda en de gemeente zal veranderen, 0,10. — Van een jonge dochter in de Statiestraat, 0,10. — Van een bloemist in de Statiestraat, 0,10. — De uitdeelaers ontvangen strijdpenning, 0,20. — Omdat ik tevreden ben over den vooruitgang, 0,10. — Ik betaal mijn « Landbouwer », 0,05. — Met liefde, 0,05. — Leve de socialisten, 0,10.

Lootenhulle. — Mijne stem is voor U socialisten en zal altijd voor U zijn, omdat ik zie en ondervind dat gij voor de waarheid en rechtvaardigheid strijdt, leve het socialisme de partij der werklieden, 0,50.

Synghem. — Voor den goeden vooruitgang van het socialisme op den buiten, 0,27. — Verkochte bladen, 0,06.

Botelaere. — Van twee landbouwers, 0,10. Machelen. — Ten voordeele van den landbouwer, 0,10. — Voor 't gazetdragerken uit de Capucienstraat, 0,10. — O! 't is toch zoo een judas, overdrager en hemeldragonder, 0,08. — Wij weten wel dat hij duikske weg mag spelen achter een nijverheidsgeestich tegen den beestenhof, 0,12. — Ja, ja, nog met een jong, 0,12. — Ik ben tevreden dat ik een weegschal heb, 0,10. — Ik zal thans mijn vleesch kunnen wegen, 0,10. — Och heere die man mag alles doen hij heeft permissie van Gustaaf, 0,10.

Pinte. — Omdat Emiel hem met het zijne zou bemoeien in plaats van de menschen op te maken voor de antisocialisten te stemmen, 0,10.

Handelsberichten

Wekelijksche Markten

(N.-B. — De markten, waarachter deze (v) letter staat, worden daags te voren, en die met deze (n) letter, daags nadien gehouden, indien zij op een heiligendag vallen.)

A. Boter-, Eieren- en Groenselmarkt

I. Oost-Vlaanderen

Maandag. — Te Gavere, Knesselare (groensel), Maldegem, Oosterzele (v), St. Gillis-Waas.

Dinsdag. — Te Assenede, Berchem (v) (aardappelen), Beveren (v), Bottelare (v), Caprijke, Cruys-hautem, Lede, Ninove (v) Somergem, Sottegem (v), Waasmunster (n), Watervliet (groensel), Zele.

Woensdag. — Te Aalter (n), Deinze (v), Herzele, Kieldrecht, Lokeren, Nederbrakel, Oordegem (n), Ronse (v), Waarschoot, Wijnghe.

Donderdag. — Te Buggenhout (boter), Loochristy (v), Wetteren.

Vrijdag. — Te Baasrode (n), Gent, Ledeberg, Ninove (v), Sinay (v), Temsche.

B. Allerlei waren

I. Oost-Vlaanderen

Maandag, Geeraardsbergen, Maldegem, Rupelmonde, Swevezele. — Dinsdag Somergem, Zele. — Woensdag Deinze (v) (zwinkelalotten), Herzele, Nederbrakel, Ronse (v), Wijnghe. — Donderdag Audenaarde (v), Denderhautem, Eecloo (v), St. Nikolaas (v). — Vrijdag Geeraardsbergen, Gent (bloemen, vogels, honden, konijnen), Ledeberg, Temsche. — Zaterdag Aalst, Hamme (eetwaren), Lebbeke (v), Nederbrakel, Sijngem. — Zondag Ledeberg.

II. West-Vlaanderen

Maandag Alveringhe, Kortrijk. — Dinsdag St. Denijs. — Woensdag Meulebeke, Thourout, Veurne (v). — Donderdag Staden, Watou (v). — Vrijdag Ardoye, Handzaeme, Oost-Roosebeke (n), Poperinge (n), Ruysselede. — Zaterdag Isegem, Lichtervelde, Mee-nen, Waregem (v).

III. Antwerpen

Dinsdag Schelle (n), St. Amands (Puurs) (v). — Vrijdag Antwerpen. — Zaterdag Mechelen (v), Turnhout.

IV. Brabant

Dinsdag Assche (v), Galmaarde (n). — Woensdag en Zaterdag Diest.

V. Limburg

Woensdag en Zaterdag St-Truiden.

C. Ellegoederen en Kleedingsstukken

I. Oost-Vlaanderen

Dinsdag Gent (oude kleeren), Somergem, Sotteghem (v), Zele. — Woensdag Deinze (v), Wijnghe. — Donderdag Steenhuyze-Wijnhuysen. — Vrijdag Gent, Ledeberg, Temsche. — Zaterdag Gent (oude kleeren), Lebbeke (v), Nazareth. — Zondag Ledeberg.

II. West-Vlaanderen

Maandag Blankenberge Oostende (n) — Woensdag Meulebeke. — Donderdag Harelbeke (v), Oostende (n), Staden, Ternath (v). — Vrijdag Ardoye, Blankenberge, Handzaeme. — Zaterdag Isegem, Oostende (n), Waregem (v), Zondag Waasten.

III. Antwerpen

Dinsdag Breendonck (v). — Donderdag Boom (v).

IV. Brabant

Dinsdag Galmaarde (n), Londerzeel (v). — Woensdag en Zaterdag Diest.

D. Veemarkt

I. Oost-Vlaanderen

Maandag Dendermonde (vee, wild, vogel), Geeraardsbergen. — Dinsdag Gent (kiekens). — Woensdag Gent, Lokeren, Ronse (v). — Donderdag St. Nikolaas (v), Wetteren. — Vrijdag Gent.

II. West-Vlaanderen

Maandag Ghistel, Kortrijk. — Dinsdag Brugge (v) (hoornvee). — Donderdag Brugge (v) (schaap, kalv., huid, roet). — Zaterdag Roeselare (om 2 ure), Waregem (v), Ieperen. — Alle Maandagen vellenmarkt, in het slachthuis, te Kortrijk.

III. Antwerpen

Maandag en Woensdag Antwerpen. — Dinsdag Lier, Schelle (n), St. Amands (Puurs) (v). — Donderdag Lier, Mechelen (v) (Neckerspoel). — Vrijdag Mechelen (v) (Neckerspoel). — Zaterdag Mechelen (v) stad.

IV. Brabant

Maandag Geldenaken, Leuven, paard en vee. — Dinsdag en Vrijdag Thienen. — Woensdag Diest, Waver, hoornvee. — Donderdag Hal (n), Overijssche.

V. Limburg

Dinsdag Hasselt (v) hoornvee. — Donderdag Tongeren. — Vrijdag Hasselt (v) kalveren. — Zaterdag St-Truiden, Tongeren.

E. Verkenmarkt

I. Oost-Vlaanderen

Maandag Geeraardsbergen. — Woensdag Deinze (v), Ronse (v). — Zaterdag Nazareth.

II. West-Vlaanderen

Donderdag Brugge (v) vette, Ternath (v). — Vrijdag Handzaeme. — Zaterdag Brugge (v) magere, Lichtervelde, Waregem (v).

III. Antwerpen

Donderdag Putte (arr. Mechelen). — Vrijdag Berlaer, in den winter. — Zaterdag Mechelen (v), Turnhout.

IV. Brabant

Dinsdag Londerzeel (v), Opwijk, Thienen. — Woensdag Diest, Waver.

V. Limburg

Dinsdag Hasselt (v). — Woensdag en Donderdag Tongeren. — Vrijdag Bree, Lanaken. — Zaterdag St-Truiden.

F. Vlasmarkt

I. Oost-Vlaanderen

Dinsdag Zele. — Woensdag Deinze (v). — Donderdag Buggenhout. — Zaterdag Stekene (v).

II. West-Vlaanderen

Woensdag Meulebeke. — Zaterdag Waregem (v).

III. Antwerpen

Maandag Bornhem. Dinsdag St. Amands (Puurs) (v). — Woensdag Putte (arr. Mechelen).

Sam. Volksdrukkerij, Garenmarkt 9, Gent